

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravitelju v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobijo se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kam pride denar?

Nesreča je hotela, da je liberalizem sedanjí naši ustavi bil za očeta. Kakov oče, tak otrok in zato ima naša ustava vse napake svojega očeta, posebej pa še to, da je draga, čez silo draga pa na tuje stroške. Človeka postaja strah, če si pogleda številke tistih denarjev, ki jih požrejo javne naprave, potrebne pa tudi nepotrebne! Da se pa to nekaj zakrije, vedeli so liberalni očetje naše ustave razdeliti jih na tri ali še več delov, češ, da tako ne vidi lahko navadni človek ogromnih števil skupaj.

Vsled tega dela država t. j. avstrijska in ogerska skupina, se ve, da vsaka za se, vsako leto proračun ter nastavi številke za dohodke, kolikor se jih nadja in za stroške, kolikor jih ji bode treba in temu se pravi, da je „državni proračun“. Za državo pridejo dežele in v avstrijski skupini štejemo jih 17, ter sestavi tudi njih vsaka svoj, tedaj „deželni proračun“. Za temi so potlej še okrajni zastopi in pa občine — vsi sestavljajo proračune, toda nalagajo jih na one, ki vedo, kaj so „davčne bukvice“.

Dnes naj govorimo o proračunu države! Kakor smo že rekli, avstrijska in ogerska skupina dežel sta dela naše države, vsaka za se in sestavljata tedaj tudi vsaka za se svoj državni proračun. V proračunu ogerske skupine stoji za prihodnje leto stroškov na 395,350.941 in dohodkov na 395,353.936 gld., po tem se nadja ogerska vlada, da še ji 12.995 gld. ostane v kasah, če doplača vse stroške. To je sicer presneto malo, toda bodi; če le kaj ostane, že to je dobro.

Avstrijske skupine proračun za leto 1892 je večji, kakor ogerske in stroškov bode skupaj 584,620.378 in prihodkov 585.238.272 goldinarjev, ostati utegne torej v državnih kasah še 617.884 goldinarjev, za letos pa se rajta, da še preostane 3,522.494 gold. Po takem bi bili za prihodnje leto na slabšem za 2,904.610 gold. To pač ni ravno veselo znamenje! Če vzame

človek stroške obeh drž. skupin, najde, da jih je na 979,961.319 gld. ali okroglih 980 milijonov. Obojih prihodki znašajo vkup za 980,592.198 fl., okroglih 980 in $\frac{1}{2}$ milijona.

Odkod dobi država prihodkov? Na to vprašanje je lahek odgovor: iz davkarije. Lahko pa si potem tudi človek dorajta da se drži, kar sicer ni prav, pa je že resnica, da se drži marsikatera „tiha kletvica“ na tem denarji. — Kam toliko denarja država pospravi? To njej, državi pač ne dela nič preglavice, kajti k njej jih hodi veliko, veliko na hrano in je zato gotovo vesela, ako je ima le dovolje za nje. Na to, koliko se izda v katerem ministerstvu in za kake reči, ne pride veliko, kajti toliko je gotovo, da hodi vsacemu ministru še premalo denarja, najbolj pa vojnemu ministerstvu, ne toliko temu, ki ima deželno brambo na skrbi, kolikor ministru za državno brambo.

Mi ne maramo muditi naših bralcev s tem, da jim še na dalje številke stroškov objavimo, kar jih je treba za državo, pač pa še moramo opomeniti na stroške dežel, okrajev, občin. Leti znašajo vkup še gotovo enkrat toliko, kakor jih tirja država in vsi morajo, kakor pravimo, „pokriti se“ ali če rečemo po naše, plačati se — iz davkarije t. j. po davkih. Vsega pač vselej ni kriva država, ampak velikokrat je kriva dežela in tudi občina sama, če imamo davka čez silo. Tudi njim gre tedaj na rovaš davčna knjiga.

Se ve, da je treba skrbeti za javne potrebe, za to, da se ohrani red, dela pravica in gleda na splošnje napredovanje države. To ni brez denarja mogoče in tega ni brez — davkov. Davki so torej potreba in nihče ne more reči kaj zoper nje; dokler jih ljudstvo zmaga, ne da se zato samo ugonablja, so davki v redu, dotlej je vse prav, ali vprašanje je, ali in doklej še jih ljudstvo zmaga? Nam se zdi, da smo sedaj že blizu pri konci, da višjih davkov ljudstvo več ne zmore, da je torej treba znižati javne stroške. Na dan tedaj, kdor ima pri njih besedo!